

УДК 330.341.1

МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ УКРАЇНИ ТА ЄС

Крамаренко А. В.

Аспірантка кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: професор Філіпенко А. С.

Анотація. *Стаття присвячена аналізу механізму взаємодії інноваційних систем України та країн Європейського Союзу на основі структурного взаємодоповнення.*

Інноваційна система ЄС орієнтована за своєю структурою на розвиток міжнародного науково-технічного співробітництва. За останні роки ЄС постійно активізує шляхи пошуку співробітництва з Україною і тому це обумовлює необхідність дослідження особливостей формування інноваційних систем ЄС, урахування змін, що відбуваються у наднаціональній інноваційній політиці. Більш того, досвід ЄС в розвитку міжнародної науково-технічної інтеграції є унікальним та повинен використовуватись в Україні.

Основною задачею інноваційної політики ЄС є ліквідація різних проявів фрагментації. Інноваційна система ЄС має багатоплановий та багаторівневий характер та має можливість вбудовуватись у глобальну інноваційну систему шляхом співробітництва з третіми країнами. У процесі реалізації політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та наступного підписання Угоди про посилену зону вільної торгівлі будуть уточнюватися механізми інноваційної взаємодії між двома сторонами.

Ключові слова: *Інноваційна система, інноваційна система ЄС, інноваційна система України, інформаційно-аналітична система, співробітництво, стратегічне партнерство, «горизонт 2020», інтеграція, національний контактний пункт.*

Постановка проблеми. Сучасні інтеграційні процеси політичного характеру між Україною та ЄС все більше нагтовжують на необхідність обговорення стану інноваційного розвитку та формування відповідних механізмів взаємодії України з Європейським Союзом. Питання стратегічного партнерства слід розглядати в контексті двосторонніх заходів економічного процесу інноваційного розвитку в країні. Програма «Горизонт 2020» є важливим інструментом поступового входження України в європейську інноваційну систему та на європейські ринки.

Мета статті – проаналізувати основні механізми взаємодії інноваційних систем України та ЄС.

Основні результати дослідження. Інноваційна система розглядається як сукупність взаємопов'язаних структур, що займаються виробництвом та комерційною реалізацією наукових знань і новітніх технологій.

Поняття інноваційної системи складається з уособлення потоку технологій і інформації між людьми, підприємствами і установами, також інноваційна система є ключем до інноваційного процесу, що містить взаємодії між суб'єктами, які необхідні для того, щоб перетворити ідею в процес, продукт або послугу на ринку.

Визначальною рисою сучасних інноваційних систем є промислове використання результатів прикладних наукових досліджень як форми інтеграції науки і виробництва. Це

створює умови для застосування досягнень науково-технічного прогресу та розвитку організацій чи підприємств, користувачів інноваційної системи. При цьому конкурентний потенціал підприємств підвищується шляхом задоволення нових потреб споживачів і таким чином зростає попит на інноваційні розробки. Збільшення ринкової пропорції інноваційної продукції призводить до потреби комерціалізації результатів інноваційної діяльності шляхом надання форми товару, забезпечення виходу на ринок і сприяння реалізації. Такі умови сприяють науково-технічній співпраці, в результаті якої виникають нові організаційні системи такої взаємодії.

Під поняттям взаємодії слід розуміти взаємодію декількох національних інноваційних систем. Але не можливо визначати роль всіх інноваційних систем однаково. Наприклад, інноваційна система Великої Британії створена для підтримки початківців-розробників або малих чи середніх фірм, діяльність яких спрямована на вихід на міжнародні та локальні ринки, інноваційна система Німеччини розрахована на підтримку технологічного прогресу, а у Франції основною метою інноваційної системи держави є створення нових робочих місць.

Основними елементами інноваційної системи ЄС є учасники інноваційних процесів, об'єднання учасників інноваційних процесів, спеціально створені організації, що займаються підтримкою інновацій, специфічна міжнародне інноваційне середовище, охоплююче відносини різних учасників та неформальні інститути, загальний ринок знань та технологій, капіталу, праці, товарів і послуг.

В різних джерелах зустрічається дуже багато характеристик інноваційної діяльності України. З одного боку, країна з широкими можливостями розвитку агрокультури, але без належних інновацій, а з іншого – це країна, що має на меті стати простором майбутніх високотехнологічних кластерів. Насправді жодне з тверджень не є остаточним так, як агропромисловість може бути інноваційною, а статистика країн з високо розвинутими технопарками говорить про їх економічну бідність.

Механізм вирішення завдань інноваційної політики України базується на використанні програмно-цільового підходу, але існуюча система формування і реалізації програм не є ефективною. Необхідно здійснити переорієнтацію системи продукування інновацій на ринковий попит споживача. В Україні процес інноваційної діяльності ще недостатньо адаптувався до ринкових правил, залишаючись орієнтованим на продукування нових технологій і знань незалежно від попиту споживача. І відповідно відбувається низький рівень комерціалізації досліджень. [8, с. 28]

Інноваційний процес в Україні має отримати сучасний ринковий напрям, а саме – від замовника і споживача до виробника і розробника інновації, при цьому необхідно взяти до уваги вектор розвитку європейської інноваційної політики. [1, с. 27].

Для покращення розвитку сфери R&D на державному рівні чи в організаційних структурах, міжнародна організація UNESCO радить всім учасникам інноваційного процесу витратити не менш ніж 1% з ВВП на дослідну діяльність та розробки для країн, що розвиваються. Але для отримання стабільного інноваційного результату потрібно витратити близько 2 % від ВВП.

В 2011 році Україна наблизилась до цього показника в розмірі 0,73%, але все одно це гірше, ніж показник 2005 року – 1,17% відповідно.

Зацікавленість України для інноваційного співробітництва з ЄС полягає в таких чинниках:

- географічне положення;
- державна підтримка інноваційного сектору;

- підтримка інноваційних систем підприємствами України (близко 27% сектору R&D України);

- високий показник іноземних інвесторів (25%).

Порівнюючи приватну некомерційну сферу, в країнах ЄС – на цю сферу припадає близько 0,5-1% інновацій, а в Україні ця сфера практично відсутня – 0,002% інновацій.

Серед основних недоліків розвитку інноваційних систем в Україні відносяться: залежність від державних ресурсів, фінансової підтримки, високий рівень корупції в країні (Україна займає 144 місце за показником корумпованості влади в 2013 році). Україна знаходиться на складному шляху реформування інноваційної діяльності і реструктуризації інноваційних систем.

Показники інноваційної активності за головними сферами діяльності в Україні:

- Бізнес підприємства 55,7%.
- Державний сектор 37,9%.
- Науковий сектор 6,3%.

(ресурс – data.un.org)

Для поліпшення ситуації в науці, технологіях та інноваціях з урахуванням політичних особливостей, українськими вченими було розроблено стратегію інноваційного розвитку в умовах глобалізаційних викликів. В червні 2009 року ключові ідеї стратегії у формі концепції були ухвалені Верховною Радою України. Концепція містить опис кількох можливих сценаріїв науково-технічного та інноваційного розвитку країни на 2010-2020 роки. Україна має певний потенціал для досягнення передньої лінії технологічного рубежу. Українські експерти, що брали участь у програмі прогнозування, вважають, що за короткий період часу (3-5 років) цілком реально організувати промислове виробництво конкурентоспроможних матеріалів та виготовлених із них товарів – надтвердих матеріалів (гексаніт, циборит), п'єзокераміка, поглинаючі радіовипромінювання, протиударні та стійкі до тертя керамічні та композитні матеріали, сонячні елементи та інші функціональні матеріали. До цього переліку також входить створення наноструктурних компонентів альтернативної енергії, яка вважається перспективною тенденцією – сонячних батарей, суперконденсаторів, оксидних камер згорання, а також розробка сучасних матеріалів, запчастин та комплексних заходів безпеки для авіаційних та космічних апаратів, щоб запобігти їх пошкодженню, зношенню та корозії в жорстких умовах експлуатації.

Спільно з генеральним директором Європейської комісії «Дослідження та інновації» та державним агентством з питань науки інновацій та інформатизації України створено спільний комітет «Україна-ЄС» зі співробітництва в галузі науки та технологій. 23 листопада 2011 року відбулось перше засідання у м. Брюсселі, де розглядали ряд питань, а саме: співробітництво у сфері науки, технологій та інноваційної діяльності, співробітництво в рамках сьомої рамкової програми ЄС з розвитку наукових досліджень і технологій, двосторонньої діяльності з країнами – членами ЄС.

В Україні впроваджується інформаційно-аналітична система забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності «Інноваційна Україна» (ІАС). Відповідальним за реалізацію цього проекту визначено Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації.

ІАС призначена для розширення інформаційного забезпечення науково-технічного та інноваційного розвитку економіки України та створення інформаційного ресурсу в мережі Інтернет для суб'єктів науково-технічної та інноваційної діяльності.

Згідно планів, функціональні можливості ІАС дозволяють використовувати систему для організаційної та інформаційної підтримки науково-виробничої кооперації на міжре-

гіональному рівні та для взаємовигідних зв'язків між підприємствами, що зацікавлені у інноваційних технологіях і є розробниками таких рішень.

Основу програмного комплексу системи створено ДП «Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України». За участю регіональних центрів науки, інновацій та інформатизації, забезпечено наповнення системи первинним масивом даних щодо суб'єктів науково-технічної діяльності, напрямів їх діяльності, завершених науково-технічних розробок, сформованих на основі проведених раніше досліджень.

Впровадження та супровід інформаційно-аналітичної системи «Інноваційна Україна» сприятиме утворенню єдиної мережі інформаційного забезпечення науково-технічного та інноваційного розвитку України.

Механізм інтенсифікації науково-технологічної взаємодії України з Європейським Союзом охоплює ряд інструментів, які можна розділити на внутрішні та зовнішні. До заходів, які доцільно здійснювати в Україні відносяться: перехід до інноваційної моделі економічного розвитку, основу якої становить переважно високотехнологічна структура національного виробництва, виробництво продукції з високим рівнем доданої вартості, винесення за межі країни ресурсоемних виробництв. При цьому високі технології та наукові знання забезпечують принаймні 50% всього економічного зростання. Створення економічних засад інноваційної моделі розвитку економіки України як передумови для поглиблення взаємодії з країнами ЄС, передбачає залучення інструментів податкової, а також грошово-кредитної політики. Особливе значення мають пропозиції адаптації успішного досвіду країн Європейського Союзу для України. До зовнішніх інструментів відноситься інституційна структура науково-технологічного співробітництва України з Європейським Союзом, яка включає двосторонні документи, зокрема положення, що стосуються співробітництва у науково-технологічній сфері та двосторонній торгівлі.

Для підвищення ефективності присутності України на ринку ЄС у процесі поглиблення ринкових реформ слід кардинально змінити структурні характеристики української економіки і підвищити рівень розвитку високих технологій, забезпечити прискорений розвиток таких науко- та технологоемних галузей як радіотехнічна, телевізійна, засоби зв'язку, а також аерокосмічна, виробництво нових матеріалів та точного приладобудування, фармацевтична, електронна та електротехнічна. Тобто тих виробів і технологій, які готові до ефективної конкуренції.

Європейський Союз, спираючись на підтримку державних та інтеграційних інститутів, фінансових й виробничих структур, формує панєвропейську інноваційну систему. Основними фінансовими інструментами її створення є рамкові програми ЄС, які визначають основні пріоритетні напрями науково-технологічної та інноваційної діяльності. Створення глобального наукового простору на сучасному етапі в ЄС та участь в ньому України розпочалося з шостої рамкової програми на 2002-2006 рр. Останньою була сьома рамкова програма ЄС з наукових досліджень на 2007-2013 рр., особливостями якої є значне підвищення її бюджету до 0,1% ВВП країн ЄС, спрощення роботи та правил для учасників та більша адаптованість до потреб промисловості.

Підтримка ЄС інноваційної діяльності відбувається за допомогою послідовних заходів – впровадження електронного уряду, стандартів та нової системи закупівель і державно-приватне партнерство.

Угода про науково-технічне співробітництво між Україною та ЄС була підписана 4 липня 2002 року. У відповідності з умовами цієї Угоди був створений спільний комітет з науково-технічного співробітництва. Перше засідання відбулося в м. Брюсселі 23 листопада 2011 року. Обидві сторони представили інформацію про поточні події щодо науко-

вої та інноваційної політики і програм в країнах ЄС та Україні відповідно. Розглядали інформацію щодо нинішнього рівня співробітництва України та ЄС у сфері науки та інновацій, відбувалось обговорення заходів, що здійснювали по лінії сьомої рамкової програми ЄС з дослідження та технологічного розвитку (FP7) і в українських національних програмах та діяльності в рамках двостороннього співробітництва з державами-членами ЄС. Сторони обмінялися інформацією про ІКТ та нанотехнології, матеріали дослідження, з метою заохочення та розширення майбутнього співробітництва у цих галузях і домовилися про спільну роботу по виявленню двох-трьох напрямів наукових досліджень та інноваційного співробітництва. [9, с. 26]

Україна була визначена як один з 11 ключових стратегічних партнерів і є єдиною країною у Східній Європі, якій запропонували приєднатися до ЄС у науковій та інноваційній програмі «Горизонт 2020». Участь України у програмі може покращити фінансування вітчизняної науки і дозволить здійснити модернізацію окремих галузей національної економіки.

Ініціатива від 1 січня 2014 року, орієнтована на підтримку досліджень та інновацій у всіх сферах суспільного життя - від фундаментальної науки до інновацій у реальному секторі економіки.

Програма ЄС «горизонт 2020» буде реалізована в період з 2014 по 2020 роки. Загальна сума фінансування для підтримки наукових досліджень та інновацій становить понад 70 млрд. євро. Україна знаходиться в числі провідних країн-партнерів ЄС у програмі «Горизонт 2020».

Таким чином, комісія, визначивши пріоритети фінансування протягом найближчих двох років, надає допомогу дослідникам і підприємствам з напрямом науково-дослідної діяльності в рамках ЄС. У 2014 і 2015 роках обсяг фінансування програми буде збільшено на 15 млрд. євро з метою підвищення інноваційного розвитку Європи, стимулювання заснованої на знаннях економіки та вирішення соціальних питань.

Серед основних пріоритетів програми є підтримка фундаментальних досліджень, підвищення конкурентоспроможності продукції, розвиток інформаційних і комп'ютерних технологій (ІКТ), нанотехнологій, нових матеріалів, матеріалознавства, біотехнологій та доквілля. «Горизонт 2020» буде також представляти собою пошук відповідей на найбільш нагальні соціальні проблеми в секторі охорони здоров'я, екології і демографії. Важливий акцент у програмі буде робитись на залучення інновацій на ринок, в тому числі в державному секторі. Це дозволить більш ефективно використовувати потенціал наукових інфраструктур і створювати передові технічні стандарти в Україні.

Передбачається, що програма підвищення ефективності науково-дослідної та інноваційної діяльності у спільному науково-дослідному просторі в Європі слугуватиме основним інструментом для створення інноваційного союзу.

Зокрема, 16 січня 2014 року у державному агентстві з питань науки, інновацій та інформатизації України відбулася презентація програми «Горизонт 2020».

Участь України у «Горизонт 2020» стане ще одним значним кроком у розвитку галузевого співробітництва з ЄС.

В 2013 році ЦЕРН (Європейська організація з ядерних досліджень) вирішила надати Україні статус асоційованого члена організації. Наразі завданням є приєднання до потужної європейської програми, яка об'єднає всі існуючі європейські ініціативи з наукових досліджень та інновацій. Це означає, що в науково-технічній сфері Україна стане повноправним партнером ЄС.

Україна повинна мати стратегічну політику позиціонування на європейському рівні, що здатна реагувати на динамічні зміни в світовій економіці з метою здійснення заходів щодо

забезпечення виходу української економіки на високий рівень міжнародної привабливості.

Співробітництво України з ЄС у сфері створення єдиного наукового, інноваційного, інформаційного та технологічного простору не має політичних умов. Воно може рухатися вперед, навіть якщо Україна не підпише угоду про асоціацію з ЄС. Україна має багато кваліфікованих дослідників у таких галузях, як авіаційна, космічна техніка тощо. Але у українських дослідників відсутній підприємницький досвід використання результатів своїх досліджень і трансформування їх у комерційні продукти.

Тому сьогодні Україна вважає активізацію науково-технічного співробітництва з Європейським Союзом як спосіб розвитку економічних знань, що включені до стратегії сталого розвитку ЄС до 2020 року.

Це стратегічна мета відповідає інноваційному вектору розвитку економіки країни – доступ до сучасних технологій і підвищення якості життя українського суспільства. І сьогодні Україна є найбільш активним партнером ЄС на шляху до реалізації науково-технічного співробітництва з усіх країн-учасниць Східного партнерства.

Спільний ефективний початок роботи двох проектів, що фінансуються ЄС у сфері ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій), відбувся у Салоніках, Греція, 20-21 лютого 2014 року. Дві українські команди національного інформаційного центру «Україна – ЄС», S&T співпраці ДП «Ukrtechinform» та ГО «Агенція європейської інновації» є партнерами проектів під назвою, відповідно, «активізації діалогу та співробітництва» між ЄС та ЕЕСА (European Electronic Component manufacturers association) в «Горизонт 2020». «Перспектива – Східний-горизонт» і є ініціаторами приведення ЄС-ЕЕСА до співробітництва та діалогу з питань політики в області ІКТ в «Горизонт 2020».

Ці проекти роблять логічним продовженням попередніх проектів у сфері ІКТ 7РП, які були реалізовані з 2009 р., а саме: «EXTEND», «SCUBE-ICT», «Істок-союз» і «PICTURE».

Проекти підтримки дій у сфері міжнародного співробітництва націлені на країни ЕЕСА (Energy Efficiency and Conservation Authority), які будуть сприяти створенню нових ідей і впливати на політику, щоб допомогти діалогу між ЄС, Східною Європою та Центральною Азією, щоб бути максимально корисними для обох сторін і паралельно будуть підтримувати організації з двох сторін, щоб успішно підготувати пропозиції щодо проведення спільних проектів, для досягнень відчутних результатів успішного співробітництва.

Крім того, співробітництво з «горизонт» і «ЕЕСА-2» буде концентрувати зусилля з партнерами проектів на наступному:

- підвищення рівня інформованості наукових зв'язків для участі в програми з STI (science technology information);
- участь у співпраці ключових учасників від Європейського Союзу і ЕЕСА для створення стійких «ІКТ спільнот», просування і зміцнення співробітництва між європейськими технологічними платформами (ЕТП);
- створення «віртуального простору співпраці»;
- розповсюдження в Європі можливостей країн ЕЕСА серед дослідних програми з особливим акцентом на можливості брати участь у реалізації цих програм;
- відповідність ЕЕСА соціальним проблемам;
- серед останніх інноваційних зрушень в регіональному відношенні є приклад Ужгорода, де створено інноваційну систему «національний контактний пункт», що діє в інтересах подальшого інноваційного розвитку. Національний контактний пункт діє на виконання наказу Міністерства освіти і науки у рамках програми Європейської комісії «Горизонт-2020». Усього в Україні створили близько 30 таких пунктів.

Для науковців Ужгородського національного університету це один із механізмів сприяння успішному написанню та поданню міжнародних наукових проєктів. Національний контактний пункт є офіційним джерелом забезпечення інформацією всіх охочих за затвердженими напрямками – пріоритетами програми «Горизонт 2020».

Національні контактні пункти поділено за відповідним тематичним спрямуванням. В УжНУ НКП створено з метою надання інформаційно-консультаційної допомоги з двох напрямів: 1) здоров'я; 2) харчова безпека, стале сільське господарство, морські дослідження та біоекономіка. Відповідно за посередництва НКП, створеного в УжНУ, набагато легше буде дізнаватися про доступні програми, що фінансуються ЄС, і приєднатися до їхнього виконання.

Висновки. В Україні сьогодні розробляється система загальнонаціонального пошуку та підтримки наукових проєктів, як це заведено в усьому світі. А національні контактні пункти забезпечують належний інформаційно-консультаційний супровід.

Тож за допомогою «національних контактних пунктів» набагато легше інтегруватися у європейську спільноту з власними розробками та вигравати проєкти.

Згідно з показниками Європейської системи інноваційного оцінювання в порівнянні між Україною та ЄС, спостерігаються високі показники витрат на інформаційно-комунікаційні реформи та в системі молодіжної освіти, де Україна перевищує середній показник ЄС.

Ситуація з взаємодією інноваційних систем України та ЄС полягає в гальмуванні першої через пряму залежність від державних ресурсів і саме тому знижується ефективність державних інноваційних реформ через застарілість інноваційної системи і недостатню модернізацію. Важливим кроком для покращення взаємодії інноваційних систем України та ЄС є обмеження державного втручання на рівні затвердження інституцій та надання можливості дослідним інститутам співпрацювати з підприємницьким сектором для розвитку подальшої інноваційної діяльності.

Список використаної літератури

1. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике. / В. П. Соловьев – К. : Фенікс, 2006. – 560 с.
2. Спільний інноваційний простір України ЄС. Крок вперед. [Електронний ресурс]. // EurActive. – 2013. – Режим доступу: <http://www.euractiv.com/europes-east/eu-ukraine-inch-forward-common-i-news-531015>.
3. Україна серед ключових партнерів в головній програмі по розвитку науки та інновацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.mfa.gov.ua/en/press-center/ukraine-digest/30-issue-29-january-31-2014/225-ukraine-among-key-partners-of-europes-major-scientific-innovation-program>.
4. Держінформнауки розпочинає широке впровадження інформаційно-аналітичної системи. [Електронний ресурс]. // Урядовий портал. – 24. 12. 2013. – Пресс-служба державного агенства з питань науки, інновацій та інформації. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246937606&cat_id=244276429.
5. Розширена кооперація України з науки та техніки в рамках ІКТ. [Електронний ресурс]. // Інноваційна Україна. – 06.03.2014. – Режим доступу: <http://www.innov.org.ua/crivpratsia/prohramy-spivpratsi/2305-extending-international-science-and-technology-cooperation-of-ukraine-in-ict>.
6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]. // Комітет з питань науки і освіти. – 2013. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920.

7. Євген Білик. Зображення української інноваційної системи: R&D ефективність. [Електронний ресурс]. / Євген Білик // Beyondthe. EU. – 2014. – Режим доступу: <http://beyondthe.eu/rd-performance-ukraine>.
8. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. Проект. // Київ. – 2010. – 81 с.
9. Коломієць О. В. Програми та інструменти інноваційного розвитку економіки Європейського Союзу. Українські проєкції. / О. В. Коломієць / книга видана в рамках проєкту № 2604071 за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». – К. : ФО-П Т. А. Кінько, 2007. – 64 с.
10. Угода про співпрацю України – ЄС в галузі науки та техніки. [Електронний ресурс]. // Копенгаген. – 2003. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=223>.

MECHANISM OF INTERACTION BETWEEN INNOVATION SYSTEMS OF UKRAINE AND THE EU

Kramarenko A. V.

Post-graduate student of world economy and international economic relations department of the Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University.
Scientific supervisor: professor Filipenko A. S.

Abstract. *The article is devoted to the analysis of the interaction mechanism between innovation systems of Ukraine and countries of the European Union on the basis of structural complementarity. Innovative system of the EU is focused on the structure of promoting international technical and scientific cooperation. In recent years the EU constantly activates the search path of cooperation with Ukraine and so it causes the necessity of study of formation features in the EU innovative systems, accounting changes supranational innovation policy. Moreover, the EU experience in the development of international scientific-technical integration is unique and should be used in Ukraine.*

The main task of the innovation policy of the EU is to eliminate the various manifestations of fragmentation. Innovative system of the EU is of multilayer and multilevel character and has the ability to integrate into the global innovation system through cooperation with third countries.

Innovative system of the EU according to their qualities practically corresponds to the concept of national innovation systems, if it is created on the basis of the integration group and is considered as spatial integration of education, based on the General institutional framework, markets and provides permanent integration of national innovation systems of the grouping member countries. But learning from experience for Ukraine is possible only on the level of a certain country or even at a lower structural level. Strategy of transition to lower structural level increases the amount of information available and requires powerful tools to process information, to make a realistic assessment. On the example of preparation of the European Innovation Scoreboard (Trendchart) collected data on more than 1400 innovative activities throughout Europe. Rather difficult to present a full picture, which would contain all events and even if it is possible to cope with large volumes of information, the activity takes place only in the context of the innovation system and is absolutely ineffective in a different context.

A selective approach is the way to resolve this situation in the existing heterogeneity between countries and a large number of strategic initiatives to support technological development and innovation. It takes into account the options of the European model, which has been under development for a long time and allows one to draw conclusions from the study of the processes

of growth and development in different countries. International innovation system of the EU is based Organization for economic cooperation and development (OECD).

Key words: *Innovative system, an innovative system of the EU, innovation system of Ukraine, information-analytical system, cooperation, strategic partnership, «Horizon 2020», integration, national contact point.*

Referances

1. Soloviev V.P. Innovazionnaya deyatel'nost' kak sistemnyi process v konkurentnoi ekonomiki. / V.P. Soloviev – K. : Feniks, 2006. – 560 p. Common innovation area between Ukraine and EU. Step forwad. [Electronic resource]. // EurActiv. – Rezhym dostupu: <http://www.euractiv.com/europes-east/eu-ukraine-inch-forward-common-i-news-531015>.
2. Ukraine among key partners of europes major scientific-innovation program. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://uk.mfa.gov.ua/en/press-center/ukraine-digest/30-issue-29-january-31-2014/225-ukraine-among-key-partners-of-europes-major-scientific-innovation-program>.
3. Derjinformnauky rozpochynaє shyroke vprovadjennya informaciyno-analitychnoi systemy. [Electronic resource]. // Uryadoviy portal. – 24.12.2013. – Press-slujba derjavnogo agenstva z pytan' nauki, innovacii ta informacii. – Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246937606&cat_id=244276429.
4. Extending international science and technology cooperation of ukraine in ICT. [Electronic resource]. // Innovacia Ukraina. – 06. 03. 2014. – Rezhym dostupu: <http://www.innov.org.ua/cpivpratsia/prohramy-spivpratsi/2305-extending-international-science-and-technology-cooperation-of-ukraine-in-ict>.
5. Strategy of Ukraine innovation development in 2010-2020 years in the condition of globalization calls. [Electronic resource]. // Komitet z pytan' nauki ta osvity. – 2013. – Rezhym dostupu: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=47920.
6. Ievgen Bilyk. Sketching Ukrainian innovation system: R&D performance. [Electronic resource]. / Evgen Bilyk // Beyondthe.EU. – 2014. – Rezhym dostunu: <http://beyondthe.eu/rd-performance-ukraine>.
7. Strategy of Ukraine innovation development in 2010-2020 years. Project. // Kyiv. – 2010. – 81 p.
8. Kolomic' O. V. Programu ta instrumentu innovaciinogo rozvytku ekonomiky Evropeikogo Souzy. Ukrainsky proekcii. / O. V. Kolomic' / knuga vidana v ramach proekty № 2604071 za pidtrymky Mijnarodnogo fondy «Vidrodjennya». – K : FO-P T.A. Kin'ko, 2007. – 64 p.
9. Agreement in cooperation between Ukraine and EU in the sphere of science and innovation. [Electronic resource]. // Copengagen. – 2003. – Rezhym dostupu: <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreate-TreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?step=0&redirect=true&treatyId=223>.

МЕХАНИЗМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ИННОВАЦИОННЫХ СИСТЕМ УКРАИНЫ И ЕС

Крамаренко А. В.

Аспирантка кафедры мирового хозяйства и международных экономических отношений Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Научный руководитель: профессор Филипенко А. С.

Аннотация. *Статья посвящена анализу механизма взаимодействия инновационных систем Украины и стран Европейского Союза на основе структурного взаимодополнения. Инновационная система ЕС ориентирована по своей структуре на развитие международного научно-технического сотрудничества. За последние годы ЕС постоянно активизирует пути поиска сотрудничества с Украиной и поэтому это обуславливает необходимость исследования особенностей формирования инновационных систем ЕС, учета изменений, происходящих в наднациональной инновационной политике.*

Более того, опыт ЕС в развитии международной научно-технической интеграции является уникальным и должен использоваться в Украине. Основной задачей инновационной политики ЕС является ликвидация различных проявлений фрагментации. Инновационная система ЕС имеет многослойный и многоуровневый характер и имеет воз-

возможность встраиваться в глобальную инновационную систему путем сотрудничества с третьими странами. В процессе реализации политической части Соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС и последующего подписания Соглашения об усилении зоны свободной торговли будут уточняться механизмы инновационной взаимодействия между двумя сторонами.

Ключевые слова: *Инновационная система, инновационная система ЕС, инновационная система Украины, информационно-аналитическая система, сотрудничество, стратегическое партнерство, «горизонт 2020», интеграция, национальный контактный пункт.*